KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ

Pod Landekem
725 29 Ostrava - Petřkovice
IČO: 41033035, Tel. 596 131 847, 596 131 804

HORNICKÝ ZPRAVODAJ

IV. čtvrtletí 2007

Vydává: KP HM OKD předseda Ing. Zdeněk Dombrovský, CSc.
Redakční rada: Ing. D. Javorský, Ing. O. Podhajský, V. Hettenberger
Redakce: Prokešovo nám. č. 6, 702 00 Ostrava, tel.: 596 262 271, 596 131 804
Tisk: Tiskárna PROPIS

STRUČNÉ DĚJINY STÁTNÍ BÁŇSKÉ SPRÁVY V OSTRAVSKO-KARVINSKÉM REVÍRU

(Pokračování)

Revírní úředníci, kteří byli orgánem prvoinstančním, byli kompetentní k vyřizování veškeré agendy s výjimkou těch věcí, které byly přikázány báňským hejtmanstvím nebo vyhrazeny ministerstvu. Činnost a náplň prvoinstančních úřadů však byla ad hoc rozšiřována druhoinstančními orgány, které je pověřovaly řadou šetření, mnohdy v přenesené působnosti. Agenda báňských hejtmanství byla taxativně uvedena v § 4 cit. Zákona. Příslušelo jim zejména povolovat zřízení báňských revírů, propůjčovat dolové míry, řešit záležitosti těžařstev a vynášet trestní nálezy o přestupcích horního zákona. Na území Rakousko-Uherska byla zřízena čtyři báňská hejtmanství se sídlem ve Vídni, v Praze, v Celovci a v Krakově. Území dnešní České republiky bylo z hlediska působnosti rozděleno mezi báňské hejtmanství ve Vídni, kterému příslušelo území Moravy, Slezska, Dolních a Horních Rakous, Salcburku a Bukoviny, a báňské hejtmanství v Praze, kterému podléhaly báňské podniky na území Čech. Postavení ministerstva bylo zcela formální. V zákoně č. 77 ř. z. z r. 1871 nebyl uveden taxativní výčet jeho práv a povinností s výjimkou jeho postavení jako odvolacího orgánu ve věcech rozhodnutých báňským hejtmanstvím v první instanci.

Zcela zásadní povinnosti státní báňské správy ve vztahu k báňským podnikatelům spočívaly v oblasti výkonu horní policie. Její význam se prohluboval zejména se zvyšující se četností důlních katastrof, kterými byly hlubinné uhelné doly postihovány. Připomeňme si jen namátkou havárii na Dole Karolina v Moravské Ostravě v r. 1854, na Dole Františka v Padochově v r. 1860, na Dole Jan Karel v Karviné v r. 1885, na Dole Marie na Březových Horách v r. 1892 a mnoho dalších. Důlní havárie, které si vyžádaly stovky lidských životů a postihly prakticky všechny báňské revíry v českých zemích, byly impulzem pro zpracování těžko vyčíslitelného množství bezpečnostních předpisů a instrukcí. K jejich vydání byly kompetentní jednak revírní báňské úřady, jednak báňská hejtmanství. Bezpečnostní předpisy zahrnovaly pravidla pro všechna odvětví hornické činnosti od důlního větrání, přes osvětlování, trhací práce, zneškodňování uhelného prachu, ochranu dolu proti požáru, důlní záchranářství, dopravu, chůzi lidí, vedení důlních děl, až po strojní a později i elektrická zařízení. V hornické profesi se vždy tvrdilo, že bezpečnostní předpisy jsou psány krví. Je nesporné, že důlní havárie, které byly zmíněny, velmi často iniciovaly vznik nebo změnu bezpečnostních předpisů, jež byly ze strany báňské správy v oblasti bezpečnosti práce a bezpečnosti provozu vždy aktem prevence. To platilo v době po vydání Obecného horního zákona, ale i ve všech dalších historických etapách až po současnost.

Vraťme se však v tomto pojednání na Ostravsko, do doby po přijetí Obecného horního zákona. Jak již bylo řečeno, spadaly v té době ostravské doly do úředního obvodu báňského hejtmanství v Olomouci, které bylo nařízením č. 157/1858 podřízeno dvěma vrchním úřadům, a to na Moravě místodržitelství v Brně a ve Slezsku zemské vládě v Opavě. Začátek působení báňského hejtmanství v Olomouci se datuje dnem 1. 4. 1859. Moravské místodržitelství jako nadřízený orgán jmenovalo

svým výnosem ze dne 14. 5. 1859 prvním báňským hejtmanem v Olomouci Eduarda Hlíbla, který do té doby vedl provizorní báňské hejtmanství. Tento stav trval až do r. 1871, kdy byl vydán zákon č. 77 ř. z. z 21. 7. 1871 o zřízení a působnosti báňských úřadů. V tomto roce bylo báňské hejtmanství v Olomouci zrušeno a jeho veškerá agenda převedena na báňské hejtmanství ve Vídni. Sídla orgánů státní báňské správy definitivně určilo Ministerstvo orby svým nařízením č. 61 ř. z. ze dne 24. 4. 1872. Báňské hejtmanství ve Vídni, pod něž spadalo i území ostravsko-karvinského revíru, bylo rozděleno na pět obvodů. Morava a Slezsko patřily jednak pod revírního úředníka brněnského, jednak pod revírního úředníka se sídlem v Olomouci. Pro OKR byl kompetentní revírní úředník se sídlem v Olomouci. Prvním revírním úředníkem v Brně se stal báňský komisař Pfeifer a prvním revírním úředníkem v Olomouci byl jmenován vrchní báňský komisař Fleischhans. Podle nařízení č. 48 ř. z. ze dne 4. 3. 1892 bylo sídlo revírního úředníka přeloženo z Olomouce do Moravské Ostravy. Do územní působnosti revírního úředníka se sídlem v Olomouci patřilo Slezsko a na Moravě městský okres Olomouc, politické okresy Zábřeh, Místek, Nový Jičín, Olomouc, Prostějov, Rýmařov, Šumperk, Šternberk, Valašské Meziříčí, Hranice a soudní okresy Přerov, Litovel a Uničov. Při změně sídla z Olomouce do Moravské Ostravy byly moravské okresy s výjimkou Místku a Nového Jičína předány pod dozor revírního úředníka v Brně. Ostravskému revírnímu úředníkovi zůstalo obojí Slezsko a od r. 1900 i nově zřízený politický okres Moravská Ostrava.

Není bez zajímavosti sledovat i místa, na nichž báňský úřad v Moravské Ostravě od r. 1892 působil. První prostory tohoto úřadu byly v domě č. p. 866 v Kratochvílově ulici, která v té době měla název Střelniční. Po osmi letech v r. 1900 se úřad přestěhoval do ulice Klementovy (dnes ulice 30. dubna) do domu č. p. 718 a po krátké době se rozšířil i do sousedního domu č. p. 32 na rohu ulice 30. dubna a Nádražní a do domu č. p. 717 v Klementově ulici. V této budově však nebyly kanceláře revírního báňského úřadu, ale byly zde umístěny sbírky hornického muzea, které v té době bylo součástí revírního báňského úřadu. Všechna tato sídla byla však pouhým provizoriem. Význam revírního báňského úřadu vyžadoval postavit pro tento orgán vlastní budovu. Město Moravská Ostrava dalo úřadu k dispozici pozemek, na němž se v r. 1913 se souhlasem báňského hejtmanství ve Vídni měla realizovat stavba nové budovy. Jejímu postavení zřejmě zabránily události v r. 1914, spojené s vypuknutím první světové války. Po ukončení války v r. 1918 získal revírní báňský úřad v Moravské Ostravě sídlo v domě č. p. 1229 na Eliščině třídě (dnešní Českobratrská), kde obsadil 35 kanceláří, a to včetně místností, v nichž byly umístěny báňské sbírky. Po dostavění budovy policejního ředitelství v Moravské Ostravě v dnešní ulici 30. dubna v r. 1924 se tento objekt stal i sídlem revírního báňského úřadu, který zde zaujímal prostory třetího patra. Historickým přelomem z hlediska umístění revírního báňského úřadu bylo dokončení výstavby čtyřpatrové budovy v dnešní Veleslavínově ulici č. p. 18, která byla majetkem Úřadu pro zahraniční obchod. Do této budovy přesídlil revírní báňský úřad zřejmě v r. 1930 a sídlí v něm do současné doby. Tato budova několikrát změnila svého majitele, v současnosti je majetkem Českého báňského úřadu.

Prof. JUDr. Ing. Roman Makarius, CSc.

HISTORICKÝ VÝVOJ OD VZNIKU ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY DO KONCE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

K významným změnám v organizaci státní báňské správy došlo v souvislosti se vznikem samostatné Československé republiky. Podřízenost území ČSR, které spadalo pod dozor vídeňského báňského hejtmanství, byla zrušena zákonem č. 64/1919 Sb., kdy jeho kompetence převzalo nově zřízené Báňské hejtmanství v Brně. Jemu byly i nadále podřízeny báňské úřady v Brně a v Moravské Ostravě. V návaznosti na mezinárodní smlouvy, které po skončení 1. světové války stanovily definitivní hranice Československa, bylo na základě zákona č. 76/1920 Sb. K našemu státu připojeno území Hlučínska, na něž se rovněž vztahovala územní působnost báňského hejtmanství v Brně.

Určité změny v organizaci báňských úřadů přinesl zákon č. 54 Sb. z. a n. ze dne 28. 3. 1928 o zřízení a působnosti báňských úřadů, který určil jako prvoinstanční orgány revírní báňské úřady, druhoinstančními orgány se stala báňská hejtmanství a ve třetí instanci působilo Ministerstvo veřejných prací. Zákon potvrdil dosavadní sídla báňských úředníků jako sídla revírních báňských úřadů a sídla báňského hejtmanství v Praze a v Brně. Kompetence jednotlivých orgánů státní báňské správy zůstaly zachovány.

Do této historické epochy spadá i mimořádná a pro vývoj horních předpisů velmi významná událost. Dne 3. ledna 1934 došlo na Dole Nelson III v Oseku u Duchcova v severočeském hnědouhelném revíru k výbuchu metanovzdušné směsi a následnému výbuchu uhelného prachu. Po této havárii, která si vyžádala 142 lidských obětí, došlo k vydání zákona č. 178/1934 Sb. z. a n., který přinesl především zvýšení intenzity dozoru nad bezpečností práce v hlubinných dolech. Podle tohoto „Lex Nelson“ byly zřízeny báňské inspektoráty, a to ústřední báňský inspektorát při Ministerstvu veřejných prací a báňské inspektoráty při revírních báňských úřadech. V7konnou složku těchto hornopolicejních orgánů tvořili dělničtí báňští inspekční asistenti, jejichž povinností bylo pravidelné fárání do dolu a důsledný výkon dozoru nad dodržování bezpečnostních předpisů a zásad bezpečné hornické práce.

Územní okleštění Československé republiky na základě Mnichovské dohody v r. 1938 a vznik Protektorátu Čechy a Morava v r. 1939 se dotkl báňské správy pouze co do územní působnosti, kterou báňské úřady ztrátily na těch územích, která byla Československá republika nucena postoupit Německu a Polsku, a to bezprostředně před vznikem Protektorátu Čechy a Morava.

Uveďme zde alespoň několik údajů o vývoji hornictví a báňské správy na Moravě a ve Slezsku v této historické etapě. Působnost báňské správy na Ostravsku nedoznala po vzniku samostatného československého státu zásadních změn. Ostravsko-karvinský revír byl i nadále dozorován báňským úřadem, resp. revírním úředníkem se sídlem v Moravské Ostravě, který však od přijetí zákona č. 64 Sb. z. a n. ze dne 6. 2. 1919 podléhal nově zřízenému Báňskému hejtmanství v Brně. Územní působnost orgánů báňské správy v Moravské Ostravě byla rozšířena nařízením vlády Republiky eskoslovenské ze dne 17. 2. 1920, č. 101 Sb. z. a n. o Hlučínsko. Tento stav však trval pouze dočasně. Téměř dvacetileté období územní působnosti státní báňské správy na Moravě a ve Slezsku bylo dotčeno důsledky

Mnichovské dohody a následnými historickými událostmi, které vyvrcholily 2. světovou válkou. Ta území s původní působností Revírního báňského úřadu v Moravské Ostravě, která po mnichovském diktátu připadla Německu a Polsku, byla podřízena říšskoněmeckým báňským úřadům a jejich hornoprávním zákonům a předpisům. Doly na okupovaném Hlučínsku (toto území bylo součástí obvodu vládního prezidenta v Opoli) byly přičleněny k hornímu revíru Waldenburg-jih (dnes Walbrzych v Polsku) a podřízeno tamnímu revírnímu úřadu se sídlem ve Waldenburgu. Státní báňskou správu ve východní části OKR, která byla okupována Polskem od října 1938 do září 1939, zajišťoval nově utvořený Okręgowy urzęd górniczy v Orłovej. Území bylo připojeno k obvodu horního úřadu v Katovicích. Od září 1939 spravoval toto území nový báňský úřad 1. instance Revírní báňský úřad Karviná-západ se sídlem v Moravské Ostravě. Do obvodu tohoto nového úřadu spadala jen odtržená východní část OKR. Ve 2. instanci byl podřízen vrchnímu hornímu úřadu ve Vratislavi. Od 1. 10. 1942 byl k tomuto revírnímu úřadu přičleněn celý obvod vládního úřadu prezidenta v Opavě a Opoli, který dosud spravoval revírní báňský úřad Waldenburg-jih. V Moravské Ostravě byl zřízen ještě třetí Revírní báňský úřad Karviná-východ výhradně pro bývalé polské území. Oba revírní úřady Karviná-západ a Karviná-východ byly umístěny v bývalé Průmyslové bance v Moravské Ostravě na dnešní ulici 28. října. Za okupace byly v r. 1943 na území Protektorátu zrušeny báňské inspektoráty a báňská inspekce byla přenesena na příslušná báňská hejtmanství a revírní báňské úřady.

Prof. JUDr. Ing. Roman Makarius, CSc.

K OSMDESÁTINÁM ING. LUBOMÍRA HÁJKA

V polovině srpna letošního roku oslaví své osmdesáté narozeniny Ing. Lubomír Hájek, vysokoškolský učitel, dlouholetý ředitel Hlavní báňské záchranné stanice v Ostravě-Radvanicích a uznávaný odborník v oblasti záchranářství a bezpečnosti hornických provozů u nás i ve světě.

Vysokou školu báňskou v Ostravě ukončil v roce 1950 a dále na ní působil jako odborný asistent profesorů Karla Vorálka a Vojtěcha Sládečka až do roku 1956. Následovaly dva roky práce na tehdejším Dole Stalin v Ostravě-Heřmanicích, kde byl zařazen do funkce vedoucího větrání. Ta byla tehdy kumulovaná s funkcí vedoucího Závodní báňské záchranné stanice. Jako aktivní záchranář již tehdy na sebe upozornil při několika záchranných akcích v OKR.

V říjnu 1958 nastoupil na Hlavní báňskou záchrannou stanici v Ostravě-Radvanicích, kde působil jako její ředitel nepřetržitě až do konce ledna 1986. Za jeho vedení prošla stanice rozsáhlou modernizací v oblasti technického vybavení, organizace i záchranářské taktiky.

Po odchodu z HBZS působil jako odborný poradce tehdejšího ministra paliv a energetiky, od 1. ledna 1988 posílil řady vědeckých pracovníků na Vědecko-výzkumném uhelném ústavu v Ostravě-Radvanicích a o dva roky později se na základě vypsaného konkurzu vrátil k pedagogické činnosti na tehdejší katedře větrání a techniky bezpečnosti dolů Hornicko-geologické fakulty VŠB v Ostravě.

Stručný výpis vykonávaných funkcí nemůže dostatečně charakterizovat osobnost Ing. Lubomíra Hájka. Vzpomenout je nutno i

- jeho zásluh na uzavření dohody o mezinárodní spolupráci, tehdy hlavně mezi zeměmi RVHP, v oblasti báňského záchranářství,
- navázání kontaktů se zahraničními, v minulosti obtížně dostupnými výrobci záchranářské techniky, zejména s firmou Dräger,
- snahy o integraci sil v tehdejší ČSSR, které vyústily v únoru 1967 ve vytvoření Štábu báňské záchranné služby. Ing. Hájek se stal jeho prvním předsedou,
- osobní účast na mnoha záchranářských akcích a členství v komisích, spojených s likvidací havárií,
- zakladatelství nyní známé listovky Záchranář a dlouholeté členství ve funkci předsedy její redakční rady,
- rozsáhlou publikační činnost. Z knižních publikací uveďme alespoň Důlní záchranářství (Hájek, L., Faster, P., Praha, SNTL, 1977, 452 s.) a členství v autorském kolektivu knihy Báňské záchranářství I (kompendium pro báňské záchranáře, Montanex a. s., Ostrava, 2000, 485 s),
- současné členství v zájmových a neziskových organizacích (např. Klub přátel hornického muzea Ostrava),
- dlouhodobá popularizace výsledků vědy a techniky v časopisech, listovkách či novinách (např. Horník).

Časopis Uhlí-Rudy-Geologický průzkum, do kterého Ing. Hájek dlouhodobě přispívá zejména články a zprávami z oblasti bezpečnosti hornické práce, se připojuje k mnoha gratulantům z řad báňských záchranářů, provozních i technických pracovníků čs. surovinového průmyslu, výzkumných ústavů, zájmových organizací i Hornicko-geologické fakulty Vysoké školy báňské-Technické univerzity v Ostravě, se kterou oslavenec dlouhodobě velmi úzce spolupracuje. Děkujeme za doposud vykonanou práci a do dalších let přejeme hodně zdraví, duševní pohody, elánu a životního optimismu.

Redakce a redakční rada
časopisu Uhlí-Rudy-Geologický průzkum

DŮL ODRA 100 LET OD ZALOŽENÍ

Zakladatelem Dolu Odra byly v roce 1907 Hornoslezské koksovny a chemické továrny, představované Moravsko-ostravským těžířstvem Marie Anna. Důl byl do roku 1910 majetkem této společnosti, která se však finančně velmi vyčerpala pokusy o čerpání důlních vod ze zatopeného Dolu Bedřich v Zábřehu. V roce 1910 odkoupila veškerý důlní majetek Rakouska báňská a hutní společnost se sídlem ve Vídni.

Název dolu byl odvozen od názvu řeky Odry, se kterou důl sousedil. V té době bylo pravidlem, že horníci převáděli názvy dolů do ženského rodu. Proto důl byl znám jako Oderka. Stejně tomu bylo i u dalších dolů např. Louis Lujzka, Alexander Alexanderka, Oskar Oskarka, Šalomoun Šalomouna apod.

Hloubení těžní jámy bylo zahájeno 14. 10. 1907 a v roce 1910 byl instalován elektrický těžní stroj. Konečná hloubka těžní jámy byla 448 m.

Hloubení větrní jámy bylo zahájeno 1. 5. 1908 a jáma postupně dosáhla konečné hloubky 259,8 m. Území, na kterém byly obě jámy, bylo téměř každý rok zaplavováno řekou Odrou a tím vznikaly velké škody. Proto byla provedena ochrana proti záplavám zvýšením zděné výztuže jámy o 2,5 m nad terén.

Důl počal těžit uhlí počátkem roku 1910 a těžba se postupně rozvíjela. Ihned po vypuknutí I. světové války byl provoz dolu zastaven, prováděla se pouze nutná údržba a čerpání důlních vod. Těžba se obnovila v roce 1916, kdy bylo zapotřebí uhlí pro válečnou výrobu. V roce 1928 činila roční těžba uhlí 189 500 tun. vytěžené uhlí bylo dopravováno visutou lanovkou na koksovnu Ignát.

Pro své zaměstnance postavil Důl Odra v letech 1908-28 dělnickou Oderskou kolonii, která měla 35 domů.

V druhé polovině dvacátých let byl důl rekonstruován, těžní jáma prohloubena na konečnou hloubku 471,8 m. prohloubení výdušné jámy na konečnou hloubku 259,8 m bylo ukončeno v roce 1928.

V roce 1928 se začal hloubit větrní vrt, který dosáhl potřebné hloubky 79 m. Nad vrtem byly instalovány dva elektrické ventilátory.

V rámci racionalizace řízení důlních podniků, sloučených od 1. 1. 1946 do národního podniku Ostravsko-karvinské doly n. p., byl Důl Odra 1. 10. 1954 připojen organizačně k sousednímu Dolu Jan Šverma a stal se jeho závodem č. 2.

Při ekonomickém posuzování efektivnosti těžeb uhlí ve vztahu na tehdejší nízkou cenu ropy došlo k 1. 6. 1968 na Dole Odra k ukončení těžby. Obě jámy byly v roce 1971 zasypány a jejich ústí opatřena železobetonovými poklopy.

V roce 1990 byl Důl Vítězný únor přejmenován na Důl Odra a tehdejším vedením OKD nebylo respektováno, že důl stejného názvu již v Přívoze v letech 1908-1967 existoval, a proto docházelo ke zbytečným záměnám.

Vítězslav Hettenberger

DŮL ALEXANDER 110 LET

V loňském roce uplynulo 110 let od založení Dolu Alexander. Nechtěli jsme o tomto výročí psát redakční článek a očekávali jsme, že některý z bývalých pracovníků tohoto dolu se nám ozve a předá rukopis. I přes urgence se tak nestalo, a proto se k tomuto výročí ještě vracíme, neboť historie Dolu Alexander si tuto vzpomínku zaslouží.

Když uložení uhelných slojí na Dole Hermenegild (Důl Zárubek) ukazovalo, že se uhlí nachází i v sousední osadě Malé Kunčice, bylo rozhodnuto vyhloubit další jámu. Proto v roce 1896 bylo zahájeno hloubení jámy, která dostala jméno Alexander podle prezidenta Severní dráhy Ferdinandovy Alexandra hraběte Palavicíniho.

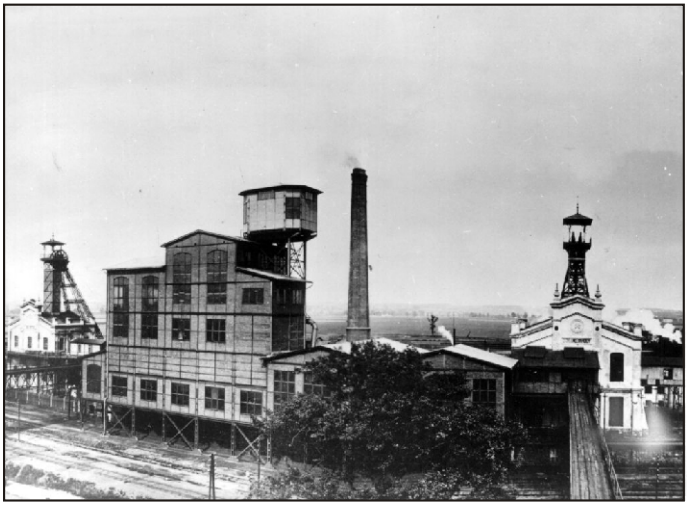

V roce 1897 dosáhla těžní jáma hloubky 249,5 metrů a výdušná jáma 153,3 metrů. Byl instalován parní těžní stroj o výkonu 700 k. Těžba byla zahájena v roce 1898, o rok později již činila 108 190 tun a důl měl 938 zaměstnanců. Pro ubytování zaměstnanců byla v roce 1896 zahájena výstavba Staré kolonie a v roce 1901 Nové kolonie. Po výstavbě měly obě dohromady 90 domů, které měly převážně čtyři bytové jednotky. Jubilejní osada, která měla po ukončení 27 domů, se začala stavět v roce 1927.

Mechanizace v dole nebyla velká, ale již v roce 1906 se zde zkoušel kolový šramací stroj Diamond, který pak byl v provozu až do roku 1925. Svoz uhlí k jámě prováděli až do roku 1918 koně a v tomto roce je nahradily benzolové lokomotivy.

V roce 1926 byl Důl Alexander administrativně převeden pod Důl Zárubek. Za dobu své samostatnosti vytěžil Důl Alexander 5,910.960 tun uhlí. Hospodářská krize v třicátých letech minulého století zapříčinila podstatné snížení těžby a propouštění horníků. I když Důl Alexander byl pomocným závodem, začala rekonstrukce a modernizace povrchových provozů. V roce 1931 byl uveden do provozu elektrický těžní stroj. těžní jáma byla prohloubena na konečnou hloubku 945 metrů a výdušná jáma na 775,3 metrů.

Po druhé světové válce v roce 1951 zde pracovali a připravovali se na své povolání horničtí učni. V roce 1966 došlo k výbuchu plynu v dole, při kterém zahynul jeden horník a 9 pracovníků bylo těžce zraněno.
Postupně se však začala omezovat těžba, zastaralé povrchové objekty byly pronajaty cizím organizacím. Na strojním zařízení se prováděla pouze údržba a pravidelně se čerpala důlní voda.

Ke dni 1. 1. 1979 byla spodní část důlního pole Dolu Alexander i s těžním zařízením převedena Dolu Maršál Jeremenko a byla zahájena příprava pro maximální vytěžení uhelných zásob. Za tím účelem pro zlepšení větrání byl proveden v roce 1986 širokoprofilový vrt o průměru 6,5 metrů mezi 8. a 10. patrem vrtacím strojem WIRTH-VSB-VI.

Na základě státní direktivy o útlumu těžby v ostravské části revíru byl na Dole Alexander ukončen provoz, těžní jáma byla zasypána v roce 1993 a výdušná jáma v roce 1994. Obě těžní věže zůstaly zachovány, jsou kulturními památkami ČR a nadále tvoří část dominanty města. Spolu se zbylými povrchovými objekty patří pod správu s. p. DIAMO závod Odra.

Vítězslav Hettenberger

Částečný přehled o důlní mechanizaci, která byla během trvání Dolu Alexander zkoušena nebo nasazena.

1906 - zkoušena a nasazena kolová šramačka Diamond
1908 - nasazena další kolová šramačka Diamond
1913 - zkoušena tyčová šramačka Pick-Quick
1923 - zkoušena tyčová šramačka Eickhoff
1960 - ve sloji Tea nasazen úzkoprofilový kombajn, jehož základem byla šramačka AB-12
1961 - nasazen kombajn KSV-60

1962 - nasazen kombajn KSV-33 E v kolektivu Františka Vaňka
1963 - zkoušen kombajn Kirovec
1964 - ve sloji Hugo III. nasazen kombajn KN-30
1963 - ve sloji Osmana nasazen škrabák ŠL-2
1964 - ve sloji Tea nasazen kombajn KSV-33 E
1965 - ve sloji Hugo III. nasazen kombajn KSVN-33 E
1967 - ve sloji Tea nasazena mechanizovaná výztuž DVP-3
1968 - ve sloji Tea nasazen kombajn KSV-6
1968 - ve sloji Tea nasazen kombajn KSV-6 s upraveným zařízením pro vlečení el. kabelu
1968 - ve sloji Tea nasazena mechanizovaná výztuž DVP-3-1
1969 - ve sloji Pipin nasazena mechanizovaná výztuž DOWTY

Za zmínku stojí, že horníci Dolu Alexander v letech 1947-1948 upravili u závodu park a jeho součástí pak byla malá zoologická zahrada, která byla později přemístěna na Slezskou Ostravu do Stromovky.

Vítězslav Hettenberger

VÝBOR KPHM SRDEČNĚ BLAHOPŘEJE ČLENŮM, KTEŘÍ VE IV. ČTVRTLETÍ 2007 SLAVÍ VÝZNAMNÉ VÝROČÍ

Mgr. Sylvie Lišková	45 let
Ing. Lubomír Konopka	50 let
Petr Dvořák	60 let
Petr Andrle	65 let
Ing. Milan Kaloč	65 let
Miloslav Kočenda	65 let
František Němec	70 let
Ing. Pavel Křístek	70 let
Ing. Rostislav Gašek	75 let
Ing. František Krejska	75 let
Ing. Lubomír Kolomazník	80 let
Miloš Levinský	80 let
Eduard Mičulek	80 let
PhDr. Jiří Majer, CSc.	85 let

ING. OSKAR ŠTEMBÍREK

Mezi věkově nejstarší členy KPHM patří nový člen Ing. Oskar Štembírek, který nedávno podal přihlášku do našeho klubu. Požádali jsme ho, aby nám sdělil, jak se dostal z malé vesničky na Mohelnicku až do Ostravy.

Po maturitě, kterou ještě stihl udělat před uzavřením škol za okupace, byl tři roky na nucených pracích v Německu. Pracoval v podzemí v Obersalzbergu, které bylo prošpikováno štolami, tunely, kavernami apod., jež se upravovaly jako kryty nacistických pohlavárů. Tříletá praxe nucených prací v podzemí ho pak nasměrovala do hornictví.

Ihned po ukončení II. světové války se přihlásil na Vysokou školu báňskou do Příbrami. Ta se však v té době již stěhovala do Ostravy, kam nastoupil mezi prvními poválečnými studenty. Po vystudování VŠB pracoval krátkou dobu u VOKD, odkud byl přeložen na OKR Báňské projekty, kde byl až do roku 1983, kdy odešel do důchodu.

Celoživotně se zabýval lingvistikou jako lexikograf, tlumočník, překladatel a lektor cizích jazyků. To byl jeho koníček. Byl dlouholetým vedoucím sekce tlumočníků a překladatelů při krajské radě ČSVTS v Ostravě. Podílel se autorsky na tvorbě česko- a slovensko-francouzských technických slovníků. Současně byl spoluautorem oborové normy 44001, která se zabývala hornickým názvoslovím. Kromě této činnosti publikoval po roce 1989 v řadě časopisů a podílel se na tvorbě Almanachu, který byl vydán ke 130. výročí založení Slovanského gymnázia v Olomouci. Pestrá byla činnost pracovní i mimopracovní Ing. Oskara Štembírka, který se ve svém věku stále zabývá děním v hornictví, o čemž svědčí jeho přihláška do Klubu přátel Hornického muzea.

Vítězslav Hettenberger

SMUTNÉ SEDMDESÁTINY

Pamatujeme se na ně dobře. Sedávali mezi námi na besedách v Hornickém muzeu a pak s přáteli v Harendě vzpomínali na chvíle prožité v minulých letech v té černé robotě. Plníme smutnou povinnost sdělit Vám, že nás v červenci opustili

Tomáš Sedliský a Ladislav Lettovský
Oba ve věku 70 let.

Jak mizejí postupně naše šachty, s nimiž jsme svázali své životy, tak si osud vybírá svou neúprosnou daň a zhasíná svíce žití našich druhů horníků. Zachovejme jim tichou vzpomínku.

Výbor Klubu přátel Hornického muzea

11. SETKÁNÍ HORNICKÝCH MĚST, OBCÍ A SPOLKŮ V ROCE 2007

Ve dnech 14. a 15. září 2007 se konalo tradiční již jedenácté setkání hornických měst, obcí a spolků v hornickém městě Horní Slavkov na Karlovarsku. Horní Slavkov je malebné město, které plně žije hornickými tradicemi, jež vznikaly již od 16. století, protože se v oblasti dobývalo stříbro, cín, měď, olovo a dokonce i uran. V roce 2007 si Horní Slavkov rovněž připomíná 550. výročí vydání prvního Báňského řádu v roce 1507, který se týkal těžby stříbra a 460. výročí schválení současného znaku města českým králem a císařem Ferdinandem I. v roce 1547.

Předání putovního hornického praporu

Tradiční svěcení tupláku

Setkání se neslo v duchu těchto tradic a organizaci se věnovala celá obecní rada města v čele se starostkou Mgr. Janou Vildumetzovou. Za Ostravu se setkání zúčastnila „početná“ delegace ve složení Ing. Miroslav Fojtík, ředitel HM, Mgr. Rodan Broskevič, místopředseda výboru KPHM, Ing. Josef Kimer, CSc., ředitel Nadace Landek Ostrava a Ing. Josef Gavlas, člen správní rady NL. Za město Ostrava byl přítomen Dr. Vojtěch Mynář, náměstek primátora. Setkání se rovněž zúčastnili zástupci německých měst a spolků, ze Slovenské republiky byl přítomen primátor města Nováky a řada starostů slovenských hornických měst a obcí. Setkání bylo zahájeno slavnostními projevy hostů, sponzorů a starostky Horního Slavkova.

Předávání cen “Český permon”

Zástupci Ostravy v průvodu Slavkovem

Potom následovalo předání putovního hornického praporu zástupcem města Příbram, organizátorem 10. setkání v roce 2006, starostce Horního Slavkova. Setkání se neobešlo bez tradičního svěcení tupláku, ze kterého se napila i starostka Horního Slavkova. V poledne byla na náměstí odhalena pamětní deska, připomínající důležité okamžiky z dějin Horního Slavkova až po 11. setkání hornických měst, obcí a spolků.

Poté, v novém sídle městského úřadu, byly za přítomnosti pozvaných hostů slavnostně předány ceny „Český permon“ význačným osobnostem, které se zasloužily o zachování hornických památek, tradic a zvyků. Ceny předával předseda Hornické sekce Památkové komory, ředitel HM Ing. Miroslav Fojtík a starostka Horního Slavkova. Po předání cen byl starostkou Horního Slavkova uspořádán pro přítomné hosty slavnostní raut. Slavnostnímu dění byl rovněž přítomen předseda ČBÚ Prof. JUDr. Ing. Roman Makarius, CSc.

Pamětní poštovní aršík

Pamětní medaile Horního Slavkova

Celé slavnosti byly doprovázeny vyhráváním hornických kapel, místním trhem, atrakcemi pro děti, návštěvami hornických památek a muzea, předváděním ražby slavkovského tolaru a pochopitelně občerstvovacími stánky.

V odpoledních hodinách byl uspořádán slavnostní průvod krojovaných i civilních účastníků 11. setkání městem za vydatného doprovodu přítomných hornických kapel. V čele průvodu jely dobové kočáry tažené koňmi a za nimi následovaly delegace jednotlivých měst, obcí a spolků. Na obrázku uvádím „velmi početnou“ delegaci z Ostravy.

Z celých oslav v Horním Slavkově plyne, že město Horní Slavkov ctí hornické památky, tradice a zvyky, protože nezapomíná, že svému vzniku a rozvoji vděčí právě hornictví. Důkazem toho je nejen odhalení pamětní desky na náměstí, ale i vydání pamětního poštovního aršíku v počtu 200 kusů a vydání pamětní medaile z mincovního cínu, který je pro město tak charakteristický.

Lze si jen přát, aby tomu tak bylo i v našem statutárním městě Ostrava.

Ing. Josef Kimer, CSc.

BEZPEČNOST PRÁCE V HORNICTVÍ V USA A V ČR

Několik poznámek k úrovni Vysoké školy báňské-Technické univerzity a hornictví v České republice

Lidové noviny uveřejnily 20. října 2006 přehled nejprestižnějších vysokých škol ve světě. Na prvním místě žebříčku je Harward University, na druhém University of Cambridge. Mezi dvaceti nejlepšími převládají vysoké školy USA a Velké Británie.

Mezi skupinou na 1. až 200. místě není žádná česká vysoká škola. V pořadí 201. až 500. je Karlova univerzita na 248. místě a Vysoké učení technické Brno na 428. místě. Rakousko má v pětistovce pět univerzit. Nizozemsko 12, z toho v Top 200 jich má 11.

Žebříčky si dávají zpracovávat velké noviny. Ten, který zde uvádím, je podle The Times. Mezi hlavní kritéria patří kvalita výzkumu a uplatnitelnost absolventů.

K uvedenému pořadí bych se chtěl vyjádřit z hlediska naší hornicko-geologické fakulty. Domnívám se, že úroveň naší hornické vědy si zaslouží lepší hodnocení. Pokusím se to doložit dvěma příklady.

V roce 2006 došlo v uhelných dolech v USA k velmi nepříjemným haváriím. Jejich průběh vyvolal řadu emocí a závěry byly projednány až v Kongresu USA. Byl přijat zákon o zvýšení úrovně bezpečnosti v hornictví.

Na serveru usmra byla k této situaci vedena diskuse a byla položena řada otázek. Když dovolíte, uvedu některé zásadní a pokusím se dokázat, v čem máme rozhodně vyšší úroveň než v USA.

Při výbuchu metanu v uzavřené oblasti na Dole Sago zahynulo 12 horníků. Hráze byly výbuchem rozmetány. Obdobně byly rozmetány hráze i při výbuchu na Dole Darby, kde zahynulo pět horníků. Podle standardu v USA byly hráze konstruovány na tlak 20 psi, tj. 0,138 MPa.	Já jsem k tomu odpověděl, že to pokládám za riskantní. V ČR platí desítky let požadavek na odpor hrází 1 MPa. Tedy asi 7,2x více. Jsou pro to teoretické důkazy a je to ověřeno praktickými zkouškami.
Z 12 postižených na Dole Sago zahynul jeden pracovník účinkem mechanické vlny výbuchu, dalších 11 se udusilo v nedýchatelné atmosféře, protože sebezáchranné přístroje byly nefunkční. Obdobně tomu bylo na Dole Darby.	Tento problém známe desítky let. Ve stresové situaci - kouř, teplo, téměř žádná viditelnost - nedokáže netrénovaný jedinec přístroj spolehlivě použít. Proto provádíme praktický výcvik ve cvičné štole, kde simulujeme havarijní situaci. Obvykle až na druhý, nebo třetí pokus se podaří přístroj spolehlivě nasadit.
Záchranné čety dorazily na místo havárie až 40 hodin po výbuchu.	Uvedli jsme citace ze Zásahových plánů, které takové zpoždění vylučují.
Jak by mohly přispět k záchraně horníků záchranné komory, které americké doly neznají.	Zaslali jsme americké usmra Vyhlášku o zřizování záchranných komor a dokonce i plán jejich provedení.

Uvádím zde jen stručný výčet hlavních otázek, které byly předkládány. V odpovědích jsme citovali i řadu našich zkušeností, například proč odpor hrází 1 MPa. Že to souvisí se vznikem teploty po výbuchu a zvýšením tlaku, podle klasického Boile-Marriotova zákona.

Mohu konstatovat, že ke všem našim odpovědím se v krátké době objevily závěry MSHA. To je obdoba našeho Českého báňského úřadu. Některé byly formulovány dokonce tak, jakoby je podle našeho textu opsal přes kopírák. Zejména se to týká výcviku k použití sebezáchranných přístrojů. Pokládám takovou výměnu zkušeností za součást naší hornické solidarity, i když s některými odpověďmi bylo dost práce.

Trochu mě mrzí, že reakce Američanů na naše vyjádření je velmi vlažná. To Angličané, kteří informace také dostávají, se vyjádřili s větším uznáním. Zejména pan Jim Shotton.

Další problém, který dokazuje úroveň naší hornické vědy už jen stručně.

V Číně, která těží více než 1 miliardu tun uhlí ročně, je velmi špatná úroveň bezpečnosti. Ročně zde zahyne v uhelných dolech podle oficiální statistiky šest tisíc horníků. Neoficiálně je to prý ještě více. Představitelé státu a Báňského úřadu podnikají kroky k navázání mezinárodní spolupráce v otázce bezpečnosti .Na vysoké vládní úrovni existuje dohoda mezi Čínou a Austrálií. Představitelé Čínského úřadu bezpečnosti jednali i v Praze a podle toho, co mi sdělil Ing. A. Taufer, se uvažuje i se zapojením České republiky.

Z řady bezpečnostních problémů mě zaujala otázka průtrží hornin a plynů, ke kterým dochází v Číně ve velkém množství, s tragickými následky.

Dne 26. února 2006 si vyžádala vysoká emise plynů (průtrž) na Dole Davuan, v centrální Číně, provincie Hunan, šest obětí přímým účinkem a dalších 12 horníků bylo uzavřeno bez možnosti záchrany.

Dne 29. července 2006 došlo na čínském Dole Bailongshan k průtrži uhlí a plynu, při které zahynulo 11 horníků. Důl se nachází ve správní oblasti Fuyuan, ve východní provincii Yunnan.

V srpnu 2006 došlo na Dole Dahuiyao Mine v městě Xinzhou, v provincii Shanxi, v severovýchodní Číně k vychrlení plynu (průtrži), který usmrtil 18 horníků. K výronu došlo po závalu při dobývání, což způsobilo zaplnění komory plynem.

Mnoho havárií, způsobených výrony plynu se přičítá nedostatkům ve větrání a zařízení, kterým by se odstranil plyn, prosakující z uhelných ložisek.

My jsme se v České republice s tímto nebezpečím vyrovnali velmi kvalifikovaným způsobem. Máme komplexní systém ochrany, jak byl vypracován skupinou důlních odborníků, ve které jsem měl čest působit a jak se dále zdokonaluje a rozvíjí také za přispění současných pracovníků Institutu hornického inženýrství a bezpečnosti VŠB-TU.

Prof. Ing. Jindřich Lát, DrSc.

OSTRAVSKÝ SLOVNÍK

pětruška - petržel
pidlaty - nešikovný
pijok - krk, také opilec
pijus - notorik
pik - sbíječka
pikol - kylof na Karvinsku
pinzel - štětec
piplat se s čimsi - příliš se něčemu věnovat
pisanka - sešit
pisat - psát
piskura - rejsek
pitka - vagína
pizda - hlupačka, nána
piznut - udeřit, praštit
plachta - prostěradlo
plajger - ventil
plantat (se) - motat se, vrávorat. „zplantany“ pomýlený, zhlouplý
plantala - popleta
plaskaty - plochý

plaskura - čutora
plaščak - plochý kámen
plačšina - kulatina, rozřezaná podélně napůl
platoňak - plochý vůz
plecovnik - pečivo s klobásou
plenič - havíř, který likviduje výdřevu, aby sloj mohla být zavalena, též „zavalovač“
pleskat - tleskat
plevňa - náprsní kapsa
plezmera - podřadná karta
pliskyř - puchýř
plkač - ironická přezdívka prvních automobilů
Ploskonka -
plotkoř - žvanil
plotovina - podřadný alkohol, blbost, hloupost
plukat - vyplachovat
plytky - mělký, nehluboký, třeba talíř
pňuvka - štípací sekera
počva - dno důlní chodby
podhaz - bastard
podhrdli - ovar
podtěp - bastard
podobat se - líbit se
podobenka - fotografie
podorovat - podmítat
pohlupavy - přiblblý
pohrabač - cestář
pochodit odkajsi - pocházet odněkud
pochranit - uklidit
pojčat se - půjčit si
pokřiva - kopřiva
polenter - karbaník
policajt - váleček, zabraňující sjetí dopravního pásu na stranu
polivak - horník, který postřikuje uhlí v místech, kde se drží plyny
Polsky dum - kulturní centrum polských podnikatelů v Ostravě, postavené koncem 19. století a slavnostně otevřené v září 1900. Dnes slouží jako hotel i místo různých společenských akcí
polovnik - žito s ječmenem (asi půl na půl)
pomahat se kajsi - snažit se někam dostat. „Radši sem se z hospody pomahal dodom“ raději jsem čel domů.
pomyje - špína po mytí nádobí
ponevirat se - bloumat
popity - opilý
porubna - porubní stěna na šachtě

porvat - chytit, vzít
poval - strop
pozadek - odpadové obilí
požnuty - posekaný
pradlo - oddělení na šachtě, kde se z uhlí, jedoucího na páse, vybírala hlušina, kamení. Zpravidla na pradle pracovaly ženy havířů, protože to byla vyčerpávající a nevděčná práce.
Prajzka - Hlučínkso
prat sněhem - sněžit
pravit - říci
prdelanka - zabijačková polévka s krví a kroupami
prezvuřt - tlačenka
prošustrovat - zbytečně utratit
předupat cosik - prošvihnout, ztratit něco
přejebat cosik - prohrát něco
překop - důlní dílo, ražené v kamení
přemřet - nachladit se. „Na polu akurat přemřeš“ venku se akorát nachladíš.
připity - podnapilý
přistavna šichta - placená směna navíc
psí jazyček - jitrocel
psut - kazit, „zepsut“ pokazit se, „zepsut kohosi“ vynadat někomu
pšonka - Polák
pucovňa - čistírna lamp na šachtě
pucvil - čistící bavlna (z němčiny)
puček - tlouk, jímž se tluče máslo. „Maš se jak puček v masle“ daří se výborně.
pučení břucha - žaludeční nevolnost, nadýmání
pučina - stropní deska
pučit - mačkat
pučok - nízká sloj na šachtě
pudlica - popelnice
pudlo, pudelko - konzerva, schránka s víčkem
pucheřina - měchýř
pukel - hrb, krbáč, také výstupek v hornině
puketa - kytice
pulka - malá sklenička
pušťat - pouštět
pysk - obličej, ret

ZPĚVNÍK PÍSNÍ HORNICKÝCH

Zpěvník písní hornických

Cestička k Majrovce

text: Liberte Valčík

hudba: F. Cajthaml

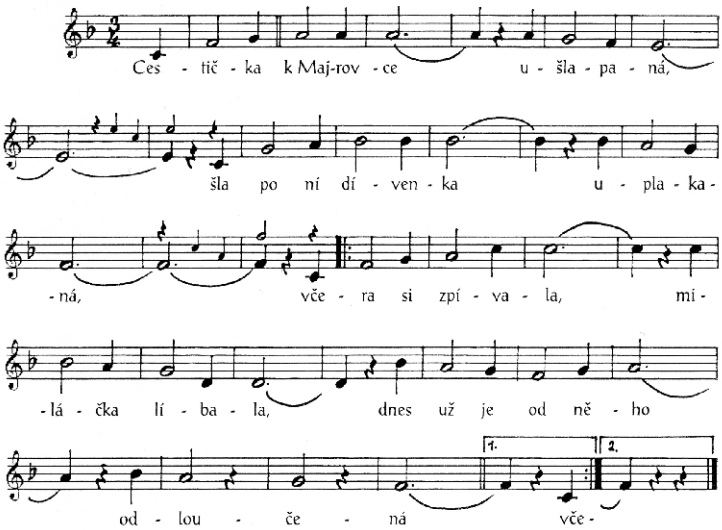

2. Čekala miláčka po celý den,
až on jí vyfárá z Majrovky ven.
/:Vyšlehly plameny
nad černé kameny
a v nich je miláček zavalený:/

3. Cestička k hřbitovu uježděná,
odvážej tam těla zohavená.
/:Zavřel se navždy rov,
zanechal tisíc vdov,
v mém srdci rána je otevřená.:/

KOSMÁ JÁMA NA DOLE ŽOFIE V OKR

Když jsem na podzim roku 1937 chodil otci na pracoviště se svačinou právě začínající kosmé jámy Dolu Žofie, nemohl jsem tušit, že v krátké době sám začnu poznávat taje havířiny právě na Dole Žofie. Podle historiků co není zapsáno, nebylo. O kosmé jámě, jak jsem ke svému zděšení zjistil, dosud nebylo napsáno nic. Pisatelé, kteří psali monumentální monografii revíru OKD, měli kosmou jámu za tak bezvýznamnou, že nepovažovali za nutné o ní napsat, stejně jako autoři „Historie Dolu Julius Fučík“. Pravda však je, že o kosmé jámě nebylo v minulosti nic publikováno, takže nebylo z čeho čerpat. Vzhledem ke své stavovské cti a hrdosti na své hornické začátky právě na Žofii navštívil jsem archiv OKD a získal některé poznatky, kterými chci vyplnit mezeru v dosud publikovaném o Dolu Žofie.

Po světové hospodářské krizi ze začátku let třicátých, začal aktivnější rozvoj i na dolech po roce 1936. Na Dole Žofie připravovali důlní pole na zvýšený odbyt uhlí. Stáli před úkolem otevřít a připravit dobývání slojí sedlových vrstev na prvním i druhém oddělení mezi 3., 5. a 6. patrem. Pro dobývání mocných slojí v této části důlního pole bylo zapotřebí i velké množství základkového materiálu. Na Dole Žofie od roku 1932 se kromě výpěrků z prádla a drceného kamene zakládalo také slínovými koulemi, dopravovanými hydraulicky v potrubí až do porubu. V hliništi, ve kterém pracovalo velké korečkové rypadlo, byl přísný výběr materiálu pro lisování slínových koulí. Přebytečný materiál se hromadil a nebylo pro něj využití. Vznikl proto návrh použít tento odpadový materiál také pro zakládání v dole. Při řešení otázky, jak dostat do dolu základku a z dolu větry, se rozhodovalo mezi svislou a kosmou jámou. Proti svislé jámě hovořilo hned několik nevýhod. Byla to především nevhodná poloha umístění svislé jámy mezi silnicí z Ostravy do Karviné, kolejemi tramvajové dopravy z Karviné

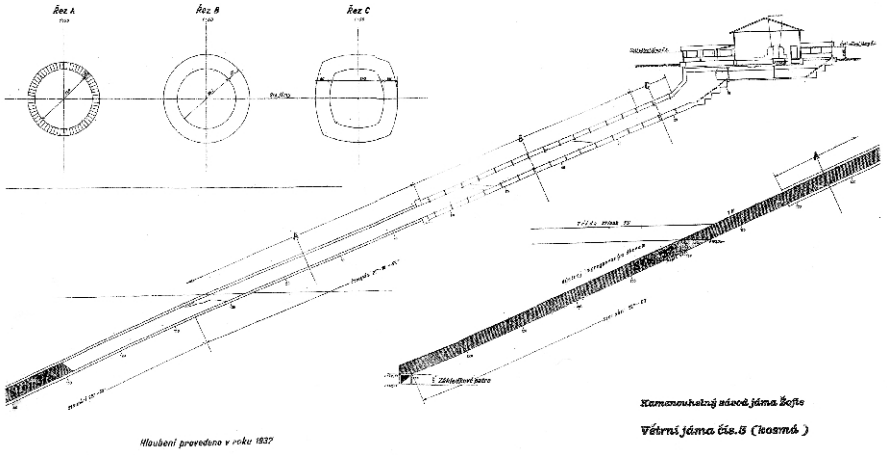

do Ostravy, kolejemi košicko-bohumínské železnice a kolejemi báňské vlečky. Do prostoru budoucí svislé jámy by nebyl možný přístup. Investičně bylo toto řešení nákladnější. Mnohem výhodnější řešení se nabízelo vyražením kosmé jámy. Nabízelo se řešení vyrazit ve sloji č. 37 asi 130 m kosmé jámy a jen 100 m v pokryvném útvaru. Sloj č. 37 svým úklonem kolem 22° a mocnosti kolem 3,0 m plně vyhovovala zamýšleným parametrům. (Celkovou situaci ukazuje obrázek.) Rovněž doprava základkového materiálu a dřeva pro budování v porubech se jevila jako jednodušší.

Úkol vyhloubit kosmou jámu byl svěřen firmě Pittel a Bransewetter, jež zaměstnávala horníky, kteří většinou ještě nemohli najít zaměstnání u stávajících dolů v revíru. byli to však zkušení horničtí odborníci. Nejobtížnější úsek celého hloubení, tj. přechod zvodnělých písků a štěrků, proběhl bez velkých komplikací. Při hloubení byly kromě známých prvků pro vyztužování důlních děl, jako byl beton a cihla, použity betonové kónické tvárnice s dřevěnými vložkami. Při hloubení byla dodržována vysoká přesnost směrová i vertikální. Pohledem zpět nutno ocenit výběr i provedení výztuže, protože za celou dobu životnosti kosmé jámy nedošlo k žádným destrukcím. Jedině v úseku vyztuženém impregnovanou dřevěnou výztuží ve sloji č. 37 bylo třeba měnit výztuž za novou. Pro dopravu základkového materiálu do dolu byl nainstalován gumový dopravní pás šíře 1000 mm. Pro chůzi lidí byly vybetonovány schůdky.

Po uvedení dopravníku do provozu po několika nezdařených pokusech byla vyřešena doprava dřeva do dolu. S dopravou hlíny pro zakládání byly po celou dobu provozu technické problémy. Rozhodující vliv mělo počasí. V době sucha doprava probíhala hladce bez technických obtíží. V případě deštivého počasí nastávaly technické problémy nalepováním hlíny na bubny hnacích válců, jejich prokluzování, zalepování přesypů, ujíždění materiálu po pásu v případě nepředvídaného zastavení dopravníku, nepravidelné tvořeni základkového svahu v porubech. To všechno si vyžadovalo více práce a zhoršovalo bezpečnost při práci. Praxe prokázala, že zakládání porubu sypanou hlínou v mocnosti větší než 150 cm není příliš efektivní. Proto se rozhodlo položit v kosmé jámě také plavicí potrubí. Umožnilo to kombinovat základku podle potřeby a stavu vyrubaných porubů. Slínové koule byly dopravovány po stejných pásech, jako sypaná hlína až k nálevce na temeni kosmé jámy. teprve tam docházelo k mísení vody se slínovými koulemi a jejich dopravě plavicím potrubím.

Po vykopání uhelných zásob na 1. oddělení další potřeba hlíny pro zakládání se již nevyskytla. Po zkušenostech s dopravou hlíny v kosmé jámě se nenašel nikdo, kdo by prosadil dopravu hlíny ve svislé jámě pro 2. oddělení.

Po ukončení provozu v kosmé jámě se dopravníky demontovaly a jáma sloužila až do ukončení dolu jako větrní pro severní oddělení. Svými 1000 m3 větrů za minutu a depresi kolem 120 mm pomáhala v celkovém větrání dolu. Po zastavení větrníku a zasypání jámy, se zanedlouho začaly projevovat potíže s výstupem metanu na orlovském náměstí.

Kosmá jáma byla nenápadná, vcelku málo známá, ale v dalekém a širokém okolí neměla sobě rovnou. byla jedinečná!

S použitím materiálu z archivu OKD a vlastní paměti
zpracoval Jindřich Bilan

UKONČENÍ TĚŽBY NA DOLE FUČÍK

Osobní vzpomínka

Na hornické povolání, a zvláště to uhelné, existuje spousta pohledů a názorů. Nemohu a ani nechci skrývat svoji příslušnost k tomuto cechu a moje názory a vzpomínky budiž vnímány jako zaujaté, pokud je nechcete přijmout za upřímné.

Už jako školák jsem si myslel na budoucnost archeologa (p. Štorch) nebo horníka. Doba byla taková, jaká byla, zvítězil horník. Od svého nástupu na Hornické učiliště 5 v Havířově jsem se setkával s realitou, která nás všechny nějakým způsobem formovala. byli tací, co utekli, ti, co zůstali, museli tvrdě pracovat, aby obstáli. Někteří zlhostejněli a rutina s úkrokem sem či tam zůstala jejich údělem. Naštěstí zůstalo dost těch, kteří se „zamilovali“ a už jim to zůstalo.

Konec šedesátých a sedmdesátá léta byla prvním otřesem a tlakem na útlum těžby. Vzhledem k době formování jsem to zaznamenal až s velkým časovým odstupem. Přišla však léta devadesátá minulého století a byli jsme oběma nohama v realitě útlumu a všeho ostatního dění.

Na Důl Fučík tato „pohroma“ dolehla k 1. 1. 1995 a ukončení těžby mělo nastat 30. 6. 1995.

Díky našim kolegům z ostravské části pánve, která již měla agónii za sebou, jejich bojům, jednání i nevyfárání z dolu, kterým jsme ve své krátkozrakosti pouze přihlíželi bez aktivní pomoci, měli jsme daná pravidla, vyjednané benefity a postupy, které nám mnohé ulehčily.

Byl ustanoven člověk, na základě dohody mezi vedením závodu a odbory, který byť po čase nutném na zapracování, informoval jak důlní, tak i povrchové pracovníky o nárocích a právech v době, ve které museli opustit svá pracoviště.

Nebylo vždy všechno ideální, našli se „chytráci“ na obou stranách barikády. Nakonec se vše vyřešilo v rámci možného a s koncem února 1998, kdy se vytěžil poslední vozík ze sloje Max ve 4. oddělení závodu 1, skončila více než stoletá historie tohoto dolu. I po deseti letech je pro mne, a věřím, že i další, tato historie citlivá. Nejsem tupec, abych si neuvědomoval realitu rentability. Další důvody a hrátky okolo dané problematiky jsou už méně zjevné. Neomalené útoky různých „také poradců“ (Chejselink jak se píše, jsem zapomněl), ekonomů Formánků, kteří dbali pouze na svůj díl z porcovaného medvěda, populistických politiků a prospěchářů nesoucích se na vlně historického zvratu, nevratným způsobem ničili a zničili část největšího nerostného bohatství tohoto státu. Doufám a pevně věřím, že jejich činy budoucnost nazve pravým jménem! Zdař bůh.

Stanislav Žák

Z HORNICKÉ HISTORIE

Občas se stává, že při úklidu najdeme různé zajímavé písemnosti, knihy, noviny, časopisy, fotografie apod. Našel jsem Slezský kalendář z roku 1909, ve kterém je článek bez podpisu pod názvem Kamenouhelné doly. Článek je svým obsahem velmi zajímavý a otiskujeme jej v původním znění se všemi gramatickými chybami a nic v něm neopravujeme.

Kamenouhelné doly

Kamenouhelný revír mor.- ostravský tvoří jihozápadní část uhelné pánve rakousko-pruské a zahrnuje v sobě doly v obcích: Mar. Hory, Zábřeh n. O., Vítkovice, Přívoz, Mor. Ostrava, Pol. Ostrava, Muglinov, Hrušov, Michálkovice, Petřvald, Orlová, Dombrová, Lazy, Poremba, Karvín. K revíru tomuto náležejí také pro svou blízkost a tytéž důlní poměry doly v Petřkovicích na Pruské straně (naproti Mar. Horám).

Pracuje se zde asi na 100 uhelných vrstvách (slojích) v mohutnosti od 45 cm - 4 m; tyto sluje střídají se v kamenouhelném útvaru s jalovými vrstvami utvořenými z břidel různé jakosti a pískovce. Tato jalová pásma dosahují místy veliké mocnosti, 150 - 200 m. Jak uhelné sluje, tak jednotlivé jalové vrstvy nejsou skoro nikde uloženy vodorovně, nýbrž pod jistým úklonem, který se často mění, takže na některých místech uhelné vrstvy vycházejí přímo na dne, kdežto na jiných se dají nalézt teprve ve značných hloubkách. Kamenouhelný útvar (karbon) skládající se, jak bylo již řečeno, z pískovců, břidel a uhelných slojů, vyskytuje se na povrchu země v revíru jen na několika místech; obyčejně jsou karbonové vrstvy pokryty třetihorními vrstvami (jíly pevné i měkké, písek a měkké pískovce), kterýžto útvar místy jde až do hloubky 700 m. I jinak jsou tyto třetihorní vrstvy, zvláště je-li písek silně prosáklý vodou (kuřavka) nebo je-li jíl rozmočen, dolování velmi na překážku.

Co do jakosti uhlí a stáří rozdělují se zdejší uhelné sluje na dvě skupiny: 1. mor.-ostravské sluje, kterážto skupina zahrnuje všecky sluje vyskytující se od Petřkovic v Prusku na východ až k Porembě. Tyto sluje jsou staršího původu než sluje druhé skupiny tzv. karvinské a vyvinují méně třaskavého plynu. 2. Mladší skupina, tzv. karvinské sluje v Orlové, Dombrové a Karvíně vyvinují třaskavého plynu daleko více, čímž ovšem dobývání uhlí stává se daleko nebezpečnějším a nákladnějším. Uhlí veliké většiny slojů obou skupin hodí se velice dobře pro výrobu koksu; skoksuje se proto dnes už 22 procent veškerého těžení. Vůbec uhlí M. Ostravské je v celém Rak. Uhersku nejlepší koksové, a koks z něho vyrobený je velmi oblíben.

Pracovati se ve zdejším revíru počalo koncem 18. století. Prvním podnikatelem byl jistý občan pol.ostravský (jeho jméno neznám), který na tzv. Burni v Pol.Ostravě zarazil štolu. Důl od něho získali hr. Vlčkové, tito jsou tedy nejstarší těžařskou firmou na Ostravsku.

Něco málo později založil majitel Hlučínského panství, baron Gutschreiber doly u Petřkovic v Prusku v místech, kde kamenouhelný útvar vychází na povrch země. V týž čas otevřel hr. Laryš v karvíně první uhelný důl na kopci „Plažníku“. Všechny tyto práce byly celkem nepatrného významu, protože černé uhlí nemělo ještě takového významu pro topení jako dnes a většího průmyslu, který by uhlí konsumoval, bylo málo.

Živěji se rozvinul parní průmysl v čtyřicátých letech následujícího století. Montánní erár začal hloubiti jámy v Mor. Ostravě, Michálkovicích a na Zárubku v P. Ostravě, které do dnes existují a těží, ovšem byly r. 1856 prodány sev. dráze. Bratří Kleinové otevřeli doly v Přívoze a Hrušově, jež opět získala r. 1855 severní dráha.

Baron Rotschild založil dnešní jámu Karolinu 1842, koupil kromě toho od bar. Mattencloita jeho dombrovský důl a s tehda ještě arcibiskupskými železárnami ve Vítkovicích doly na Jaklovci v P. Ostravě a v Hrušově.

Kromě toho náležely olomouckému arcibiskupství doly v Orlové-Lazích, které byly 1877 prodány společnosti br. Guttmannové a Ig. Vondráček (dne náležejí bratřím Guttmannům), dále velký kutný terén u Mar. Hor, který byl prodán společnosti Br. Kleinové, Schulz a Vondráček a tvoří základ dnešního podle těžařstva Marie-Anny v M. Horách. Kromě toho zde byla řada jiných podnikatelů. Tak Josef Zvěřina už v letech třicátých minulého století založil závod na Pol. Ostravě a v Orlové, první existuje do dneška pod firmou Zvěřina, závod orlovský byl prodán r. 1850 bar. Rotschildovi. Dále kn. Salm na P. Ostravě a jiní.

Dnes zúčastněno je na pracích ve zdejším revíru 11 společností a sice:

1. **Vítkovické kamenouhelné doly:** (majitel S.M.bar.Rotchild a br. Guttmann) závod Karolina-Šalomouna, závod Hlubina, oba v Mor. Ostravě, závod Louis ve Vítkovicích, závod Terezie na Pol. Ostravě, závod Ida v Hrušově, závody Bettina a Eleonora v Dombrové; kromě toho koksovny na jáme Karolině a Terezii. K této společnosti náležejí také doly Anselm a Oskar v Petřkovicích. Úhrné těžení na 20 milionů q, koksu se vyrobí přes 5 mill. q. Doly a koksovny zaměstnávají asi 9500 mužů, asi 420 dozorců a asi 90 úředníků.
2. **Doly severní dráhy cís. Ferdinanda:** závody František v Přívoze, Hubert v Hrušově, Jindřich a Jiří v M. Ostravě, Zárubek na Polské Ostravě (jámy Hermenegilda, Vilém a Jakub), závod Alexander v Kunčičkách, závod Jan-Josef na Polské Ostravě a jámy Petr a Michal v Michálkovicích. Vytěží se ročně na 15 milionů q. Na jámě Jindřich je malá koksovna, která vyrobí ročně asi 450.000 q, a továrna na brikety s roční výrobou asi 300.000 q. Staví se právě nová koksovna u jámy František v Přívoze, která bude zařízena pro výrobu asi 2 milionů q koksu. Zaměstnává dělníků asi 8.000, dozorců 320, úředníků asi 60.
3. **Doly hraběte Vlčka na P. Ostravě:** závod Trojice na P. Ostravě, závody Emma, Jan-Marie vesměs tamtéž. Vytěží se asi 5,5 milionů q, koksovna na jámě Trojice vyrobí 0,5 milionů q koksu. Zaměstnáno asi 3000 dělníků, asi 110 dozorců a 22 úředníků.
4. **Doly „Ostravské horní akciové společnosti**“: (dříve knížete Salma na Polské Ostravě). Závody dva: jáma č. II a č. III, obě na P. Ostravě. vytěží se asi 2,300.000 q uhlí a na koksovnách asi 400.000 q koksu. Zaměstnáno dělníků asi 1500, dozorců asi 60 a asi 10 úředníků.
5. **Těžířstvo dolů Zvěřinových v Pol. Ostravě:** závod Josef vytěží uhlí asi 1,000.000 q. Zaměstnáno asi 450 dělníků, asi 18 dozorců a 7 úředníků.
6. **„Ostravsko-Karvínská montanní společnosti“ v Petřvaldě.** Závod Eugen-Deym vytěží se 1,5 milionů q uhlí, zaměstnává asi 850 dělníků, asi 30 dozorců a 7 úředníků.

7. **Doly „Orlová-Lazy-Poremba“.** Majitelé bratří Guttmannové. Závody „Hlavní jáma“ v Orlové, „Nová jáma“ v Lazích, Žofínka v Porembě a koksovna v Lazech. Vytěží se asi 8,4 mill. q a vyrobí se asi 1,6 mill. q koksu. Zaměstnáno asi 4200 dělníků, 150 dozorců a 26 úředníků.
8. **Doly hraběte Jindřicha Larische v Karvíně.** Závody Jan a Karel, Františka, Hlubina, Jindřich vesměs v Karvíně, tamtéž koksovny. Vytěží se asi 9 mill. q a koksu se vyrobí na 2 miliony q. Zaměstnáno dělníků asi 4500, asi 160 dozorců a 26 úředníků.
9. **Doly „rakouské hornické společnosti“** (dříve arcivév. Bedřicha). Závody: Gabriela v karvíně, Hoheneger tamtéž a Albrecht v Petřvaldě. Vytěžilo se asi 7,5 mil. q uhlí a vyrobilo 660.000 q koksu; zaměstnáno bylo asi 3700 dělníků, 170 dozorců a 18 úředníků.
10. **Doly Alpinské montanní společnosti v Orlové:** Závod jáma č. 1. Těžení je teprve v počátcích, těžilo se za rok 1906 160.000 q. Rovněž ve stavbě je koksovna. Zaměstnáno bylo dělníků 350, dozorců 10 a úředníků 5.
11. **Těžířstvo „Marie-Anna“ v Mar. Horách** (dříve doly Vondráčkovy). Závody Ignác v M. Horách, Bedřich v Zábřehu n. O.; tato jáma zatopena před 5 roky a není dosud vyčerpána. Dále hloubí se nová jáma „Oderská“. Na jámě Ignác stojí velké koksovny na výrobu 2,7 milionů q. Celkem se těží 3,1 mill. q uhlí, zaměstnáno je celkem 2300 dělníků, 74 dozorců a asi 32 úředníků.

Dohromady těží všech 11 společností asi 74 milionů q uhlí a vyrobí se asi 13 milionů q koksu; počet dělnictva obnáší asi 39.000 hlav, 1520 dozorců a asi 300 úředníků.

Podle Slezského kalendáře z roku 1909 pro tisk připravil

Vítězslav Hettenberger

VĚHLAS LANDEKU

Počátkem prázdnin, kdy ochabují masové nájezdy návštěvníků (školní zájezdy a výlety), jsem měl službu o víkendu. Chodí většinou malé skupinky návštěvníků nebo rodiny. Vrátná mi hlásí: „Máte tam také jednoho Angličana.“ Tak jsem se věnoval skupince našich návštěvníků a Angličanovi jsem dal do ruky anglický text a pustil jsem mu video v jeho mateřštině. Později jsem ale viděl, že se do textu moc nedívá a ani film ho nijak zvlášť neupoutal. Připojil se k nám, ke skupině českých návštěvníků. Neříkal jsem nic, prošli jsme historickými expozicemi a dostali se do místností s ukázkami modelů a panelů jednotlivých hornických profesí. Lidé se trošku rozdělili a vtom Angličan ke mně přistoupil a ukázal mi občanský průkaz evropského typu „Republika hrvatska Croatia“ jméno Goran Landek. Pochopil jsem jeho chování a také, proč sem vůbec přišel. Někdo ho doma na naše muzeum upozornil a že tady má jmenovce kopec. A tak jsme se dali do řeči, což nám dovolila jazyková příbuznost.

Byl překvapen, kolik míst v Dalmácii a v celé bývalé Jugoslávii znám, protože jsem tuto zem poprvé v roce 1949 projel s kamarády na motorce a později jesem tam pobyl na několika léčebných pobytech v Gradači, na Korčule, v Petrovaci, Omiši i jinde. Vlastně jsem projel celou jadranskou magistrálu od albánské hranice až na sever do Terstu a Lublaně.

Nádherné ostrovy, zátoky, neskutečně čistá voda a přívětiví lidé. Všude dobré jídlo, víno a nám Čechům zvlášť nakloněni hostitelé. My Češi jsme byli prvními turisty masově navštěvujícími jejich krásnou zemi, moře,, kulturní památky z antické, italské a osmanské doby. Tak byl položen základ turismu na Jadranu.

Zdravím pana Gorana Landeka, který moje vyprávění s nadšením kvitoval a zve nás všechny k dalším návštěvám jeho krásné vlasti.

Roman Krzak
člen KPHM, průvodce HM

85 LET OD ZALOŽENÍ HORNICKÉHO KLUBU KOPANÉ V OSTRAVĚ

Předchůdcem „Slezské“ a dnešního „Baníku“ byl sportovní klub „Slezská SLÁVIA Polská Ostrava“.

První světová válka 1914-1918 a hospodářské přesuny po osvobození zasáhly hluboce do okruhu pamětníků. Sport, jmenovitě kopaná, se netěšily oblibě jako dnes. V zaměstnání a ve škole se pohlíželo na „kopalisty“ jako na komedianty, a také se ze sportovních podníků platila dávka jako ze zábav, a to poplatek za „atrakci“.

Kdo je trochu obeznámen s historií ostravského sportu před první světovou válkou, tak mu bude jistě nápadné, že se s některými jmény setkal také v jiných klubech. Slezská Slávie byla jediným fotbalovým klubem v Polské Ostravě. Takových klubů bylo v Ostravě více, každý klub se vyvíjel po svém. Hráči měnili svoji klubovou příslušnost podle toho, kde je potřebovali nebo tam, kde se mohli lépe uplatnit.

V Ostravě je udáván nejstarším fotbalovým klubem Ostravský Team, pozdější SK Moravská Ostrava, který měl hřiště na Svinském (Senném) trhu. Založen byl v roce 1905, byl nejlépe vedený a měl také příznivé podmínky.

Slezská Slávia byla o 2-3 roky mladší a kromě toho měla působiště mimo centrum Ostravy. Klub byl založen v roce 1908 pod názvem „Kroužek českých fotbalistů v Polské Ostravě“. Ustavující schůze se konala 13. července v „Kotlině“ poblíž jámy Michálka. na schůzi byl zvolen prvním kapitánem mužstva učitel Peternek a jeho zástupcem Kohl Bohuš. Oba byli zároveň členy výboru. Jednatelem klubu byl zvolen Slíva, pokladníkem Zdobinský a členy bez funkce Gojný, Gillar, Dostál a Čech.

Zpočátku se hrálo v civilních šatech a botách, později už byly trenýrky a košilky. Boty byly osobním majetkem a jeden pár kopaček mívali vždy dva hráči (každý pro svou lepší nohu). K zápasu nastupovala málokdy kompletní jedenáctka někdy devět, osm, sedm a jednou dokonce šest hráčů.

Ihned v prvním roce byly sehrány čtyři zápasy: FK Františkov 8:2, DSK Unie 4:4, FK Zárubek 1:2 a znovu FK Františkov 15:1. V roce 1913 bylo v klubu již 37 členů,

mužstvo bylo velmi vyrovnané a dosáhlo velmi dobrých výsledků, takže stálo v popředí ostravských klubů. Další výsledky: SK Beskyd Orlová 18:0, DFC Friedek 3:4, SK Místek 4:1, SK Slezan Opava 5:1 apod.

Činnost a trvání klubu skončila vypuknutím světové války v roce 1914. Ostravsko mělo pro svou průmyslovou důležitost preferenci, a tak zde zůstali sportovci, kteří buď pracovali na šachtách nebo ve Vítkovických železárnách. Tak se stalo, že už v roce 1915 se v Ostravě začal formovat sportovní klub. Mezi nasazenými pracovníky bylo hodně sportovců z různých zemí rakouské koruny a tím byl fotbalový klub pohromadě. Hřiště bylo za Novou střelnicí, bylo neoplocené, ale mělo branky. Název klubu byl International Sport Club Mährisch Ostrau (ISC).

Ukončením války a návratem hráčů do jejich domovů končí i činnost ISC. Ve Slezské Ostravě (do r. 1919 Polská) zpočátku nikdo na obnovení činnosti klubu nepracoval. Až přišel historický den 8. září 1922. Byl to pátek, ale to nevadilo hrstce mladých nadšenců, aby v restauraci „U dubu“ ve Slezské Ostravě založili sportovní klub. Jedenadvacet členů, z toho šestnáct horníků podepsalo prezenční listinu ustavující valné schůze. Na schůzi bylo více občanů, ale ti se buď zapomněli podepsat a nebo tehdy neměli peníze. Při vstupu se vybíralo na korespondenci, na kolky pro stanovy, žádosti a hlášenky úřadům, na míče, kopačky a dresy. SK Slezská Ostrava začala bez prostředků, mecenášů a bez hřiště, ale s velkým nadšením, které zůstalo klubu jako nejcennější vlastnost. Do konce roku vzrostl počet členů na čtyřicet tři. Od roku 1923 zastával funkci předsedy a jednatele klubu Karel Aniol. Bylo nutno získat peníze na rekvizity pro hráče. Pořádaly se zábavy na Nové střelnici, U Herlingrů a Pod dubem. Tyto akce měly svou dobrou stránku také v tom, že slibně rozšířily okruh členstva a příznivců. Klub získal na posilu i nové hráče, a to ze slezsko-ostravských hráčů Studentské XI. Slovanu. Je naprosto nesprávná pověst, že „Slezskou“ zakládali příslušníci Studentské XI. při SK Slovanu.

S tréninky všech mužstev bylo započato na sokolském hřišti pod tiskárnou Union ve Slezské Ostravě. Hřiště bylo malé, nerovné a bez branek. Rekvizity se musely šetřit na zápasy, a tak se trénovalo v civilních šatech, botách a úborech. Ale láska ke klubu překonávala všechny překážky a Slezská dokázala, že má právo na existenci a budoucnost.

Nový život na Staré Střelnici

Dvanáct let se vyžívali fotbalisté SK Slezská Ostrava na svém hřišti na Kamenici, kde byl jejich klub považován za periferijní. Z hráčů a členů výboru se vytvořil kamarádský kolektiv, který si stanovil vybojovat prvotřídní účast v divizní soutěži. V roce 1934 stanovený úkol klub splnil, stal se mistrem SŽF, a tak pro další rok účastníkem divizní soutěže.

Zde byl znovu klub postaven před těžkou překážku. Dosavadní hřiště na Kamenici nevyhovovalo předpisům a jeho přestavba by stála mnoho peněz, které nebyly.

Do čela klubu byl zvolen Rudolf Válek, který se postaral o to, že novým působištěm byla Stará Střelnice. K získání nového působiště předcházela složitá jednání s majitelem pozemku, samotným hrabětem Wilczkem. Po jednání bylo nutno řešit další problém, a to kde vzít peníze na vybudování hřiště. Vedení klubu na členské schůzi vyhlásilo dobrovolnou pracovní povinnost. Opatření vyvolalo téměř

neuvěřitelný ohlas. Úpravy hřiště se zúčastnilo velké množství hráčů, členů klubu a příznivců. Chlapi chodili na Starou střelnici přímo ze směny nebo před směnou. Tak se stalo, že 12. srpna 1934 Slezská na novém hřišti sehrála první zápas, a to s DSV Troppau s výsledkem 2:2 a dne 18. srpna uvedeného roku bylo hřiště slavnostně otevřené zápasem o Zlatý pohár. Tak se Stará střelnice začala stávat svědkem nejen velkých úspěchů Slezské, ale i postupem do vyšší fotbalové soutěže do I. ligy.

Na Staré střelnici nastala nová éra SK Slezská Ostrava, která se postupně stala klubem celé Ostravy a předním klubem celého kraje.

Josef Pavlačík

RŮZNÉ POHLEDY NA ENERGII

Jaderná energetika ve světě

Na počátku roku 2007 bylo ve světě v provozu 435 jaderných reaktorů o celkovém výkonu 370 tisíc MW. Ve výstavbě bylo 28 jaderných bloků s celkovou kapacitou 23 tisíc MV. V roce 2006 začala výstavba šesti jaderných reaktorů a nyní se připravuje výstavba dalších 64 jaderných reaktorů. Jen v Číně se připravuje výstavba 13 reaktorů a v Japonsku 11 reaktorů.

Světové jaderné sdružení (WNA) odhaduje, že mohlo být vybudováno dalších 158 jaderných reaktorů s výkonem více než 124 tisíc MW, z toho nejvíce (až 50 jaderných reaktorů) v Číně, 24 reaktorů v Jihoafrické republice a 21 v USA.

Elektrárna na zemní plyn

Elektrárna na zemní plyn o výkonu 1000 MW (polovina výkonu jaderné elektrárny v Temelíně) by spotřebovala za rok až 2 miliardy kubíků zemního plynu, což je asi čtvrtina ročního dovozu zemního plynu do republiky. Otázka pro ministra Bursíka: kde republika sebere devizy na dovoz? A co když Gazprom, pokud nepřijmeme zvýšení cen za dovoz zemního plynu, přivře kohoutek, protože bude raději dodávat zemní plyn jinou cestou do Číny?

Může spalování biomasy nahradit Temelín?

Temelínská jaderná elektrárna vyrobila v roce 2006 až 12 miliard kWh elektrické energie. I kdyby bylo mimořádně dlouhé vegetační období 120 dnů, po které by slunce svítilo 14 hodin, tak bychom na výrobu 12 miliard kWh potřebovali plochu 12 tisíc kilometrů čtverečních zemědělské půdy. Na obdělávání, sklizeň, zpracování biomasy a převoz do elektrárny by bylo zapotřebí množství pohonných hmot ušlechtilého paliva, jehož energetická hodnota bude stejná jako získaná z biopaliva. Takže Zelení jsou jen romantickými snílky, kteří svými návrhy zastírají jen lobistické zájmy, kterým vehementně slouží.

Jen málo se v kampani proti jaderné energetice hovoří o ušetření 1,75 milionů tun ročně kvalitního vápence národnímu hospodářství, který by se spotřeboval na odsíření uhelných elektráren stejného výkonu jako Temelín. A to se tento vápenec již těží převážně v chráněných přírodních oblastech!

Pozor na větrné elektrárny!

Tak prosazovaný pseudoekology obnovitelný zdroj energie větrné elektrárny může být velmi záludný. Pokud nebude foukat, tak se listy větráků nebudou točit a pokud dosáhne vítr síly orkánu, tak se celé konstrukce větráků zlomí jako sirky. Tak tomu bylo nedávno nedaleko německého Besdorfu, kde se několik stožárů větrných elektráren v důsledku vichřice zřítilo. A obyvatelé museli vzít za vděk elektřině vyrobené v jaderné elektrárně. I tento příklad dokazuje, že větrná elektřina může být jen dodatkovým zdrojem a i s jinými alternativními zdroji nemůže nikdy nahradit velkou klasickou energetiku. Pokud to naši ekologičtí teroristé prosazují, pak ohrožují energetickou bezpečnost státu!

Ing. Lubomír Hájek

Ještě k těm obnovitelným zdrojům

V MFDnes dne 29. září byl uveřejněn rozhovor s Václavem Klausem, z něhož vyjímáme jeho názor na diskusi o globálním oteplování:

V srpnové, čísle amerického měsíčníku Science jsem četl úvahu.Kdyby se mělo deset procent veškeré energie v Americe vyrábět z obnovitelných zdrojů, to znamená z biomasy, musely by se takové plodiny pěstovat na 43 procentech orné půdy. Ukázal to vážný propočet vědců. Položil bych proto lidem i jiné otázky. Když se jich zeptáte, zda chtějí opatření proti globálnímu oteplování, každý musí přece odpovědět, že je určitě chce. Kdybych se jicg ale dotázal, zda si přejí osít 43 procent celé Ameriky šťovíkem, nebo jak se všechny ty biomasové plodiny jmenují, tak stoprocentně vím, že 99 procent lidí by si jen ukázalo na čelo.

Opsal a předkládá k zamyšlení
Drahomír Javorský

SEMINÁŘ O HORNICKÝCH PAMÁTKÁCH

V rámci oslav patronky horníků sv. Barbory se připravuje na 4. prosince t. r. tradiční seminář o hornických památkách. Seminář organizuje Hornické muzeum Ostrava pod jménem zesnulého hornického historika ing. Stanislava Vopaska, který tento seminář založil. Podle sdělení organizátorů semináře byla oslovena s žádostí o přednášky řada členů Klubu přátel Hornického muzea, Archivu města Ostravy, Archivu Vítkovic, a. s., pracovníků s. p. DIAMO, pracovníků Státního památkového ústavu a dalších. Součástí bude i promítání materiálů k jednotlivým přednáškám. Seminář zahájí v 9 hodin zástupce Hornického muzea.

Vítězslav Hettenberger

SETKÁNÍ V HORNICKÉM MUZEU

V rámci oslav Dne horníků 2007 se uskutečnilo ve čtvrtek 13. září 2007 v Hornickém muzeu v Petřkovicích již páté setkání bývalých techniků dolů Hlubina, Jeremenko a Šalomoun. Na setkání, které se konalo pod patronací Klubu přátel Hornického muzea, přišlo 58 bývalých techniků uvedených dolů. Setkání zahájil bývalý hlavní inženýr podniku prof. ing. Karel Endel, CSc. a pak promítl a slovem doprovodil bývalý kronikář Dolu Hlubina Vítězslav Hettenberger historické snímky ostravských a petřvaldských dolů. Po přednášce byla volná beseda s tradičním občerstvením v restauraci Harenda. Setkání techniků se konalo u příležitosti 155. výročí od založení Dolu Hlubina a 150. výročí od zahájení těžby na tomto dole. Každý účastník obdržel pamětní list k oběma výročím, který věnoval s. p. DIAMO. Současně všichni obdrželi čtvrtletník Senior Tip ze září 2007, kde v rubrice „Historie města“ jsou uveřejněny články o dolech Karolina a Šalomoun.

Drahomír Javorský

REDAKČNÍ SDĚLENÍ

Opakujeme svou žádost, či spíše prosbu dopisovatelům, aby své příspěvky psali na psacím stroji nebo na počítači (v tomto případě o velikosti písma 12 nebo 14) a vždy upravit řádkování na 1,5, aby bylo možno text upravovat nebo odstraňovat chyby.

Pokud zvolíte na počítači velikost písma 11 nebo dokonce 10 a řádkování upravíte na hodnotu 1, připravíte redaktorům a písařce, zejména jejich očím, těžké chvilky. Zkuste v tomto textu vepsat mezi řádky opravu nebo jiný text. Doufáme, že jsme vás touto prosbou neodradili od psaní a připomínáme, že **uzávěrka pro příjem příspěvků do prvního čísla Hornického zpravodaje v roce 2008 je neodvolatelně 9. listopadu 2007**. Musíme počítat s obvyklými případnými dovolenými v předvánočním období a chceme, abyste svůj časopis dostali hned na začátku roku.

Nevyžádané rukopisy a fotografie či obrázky nevracíme. Redakce si vyhrazuje právo články upravovat či krátit tak, aby byly v souladu se záměry a podobou Zpravodaje.

Žádáme opět své čtenáře, aby nám zaslali články o dolech, na kterých pracovali a o dalších zajímavostech, o kterých si myslí, že bychom je měli otisknout.

Upozorňujeme členy KPHM, že informace o činnosti Klubu přátel Hornického muzea jsou na webových stránkách www.smisene.webzdarma.cz a www.hornicky-klub.info.

Sdružení Senior Club vydává čtvrtletník Senior Tip a v každém čísle bude uveřejněn článek o historii některého z dolů OKR. V červnovém čísle byly údaje o Dolu Hlubina.

Děkujeme za pochopení a těšíme se na vaši spolupráci.

Klub přátel Hornického muzea

si Vás dovoluje pozvat na pravidelné přednášky v IV. čtvrtletí 2007

Ostrava - Petřkovice:

CXXV. KLUBOVOU BESEDU

v úterý 6.11.2007 v 15.00 hodin

PROGRAM

Prof. Ing. Karel Endel, CSc.: Detrit v OKR

CXXVI. KLUBOVOU BESEDU

v úterý 4.12.2007 v 15.00 hodin

PROGRAM

Oslava Svaté Barborky - promítání filmů z činnosti KPHM

CXXVII. KLUBOVOU BESEDU

v úterý 8.1.2008 v 15.00 hodin

PROGRAM

Strukturární fondy EU a Hornické muzeum

Na všech akcích tradiční občerstvení *Výbor KP HM OKD*

Pobočka Petřvald:

8. 11. 2007 - Stanislav Žák: Požár 17. 11. 1977 ve sloji 304 na Dole Fučík

13. 12. 2007 - Stanislav Žák: Hodnocení činnosti v roce 2007

10. 1. 2008 - Prof. Ing. Jiří Grygárek, CSc.: Za novodobou těžbou rud v Novém Městě u Rýmařova

Přednášky a besedy se konají vždy každý druhý čtvrtek v měsíci v 15.00 hodin v Kulturním domě v Petřvaldě.

Pobočka Havířov:

12. 11. 2007 - plk. JUDr. Lubomír Valerián: Bezpečnostní situace v SM kraji v roce 2006
10. 12. 2007 - Ukončení klubového roku (filmy, aktuality)
14. 1. 2008 - Ing. Miroslav Mynář: Uzavírání Dolu Dukla (dosavadní zkušenosti)

Přednášky a besedy se konají každé druhé pondělí v měsíci v 16.00 hodin v Kulturním středisku Petra Bezruče v Havířově.

Pobočka Karviná:

18. 11. 2007 - p. Chmiel: Historie dobývání uhlí na Karvinsku (z připravované publikace)
19. 12. 2007 - Ing. Kuba, p. Hanzel: Závěr roku 2007 s diskusí k části publikace Karvinské kolonie
30. 1. 2008 - Prof. Ing. Jiří Grygárek, CSc.: Historie rudného hornictví

Přednášky se konají v prostorách Revírní bratrské pokladny vždy v 15.00 hodin.